

MORDVIN NYELV II.

A kurzus kódja:	BTFGR702MA
A kurzus hallgatói:	finnugor szak (MA), I–II. évfolyam
A kurzus jellege:	szabadon választható speciálkollégium
A kurzus formája:	szeminárium, 2 óra
A kurzus kreditértéke:	3 kredit
Az értékelés módja:	zárthelyi dolgozat
A tanár neve:	Maticsák Sándor

*

A SZEMINÁRIUM TEMATIKÁJA

Az egyes leckék szövegeinek forrása: Mészáros Edit–Marija Imajkina *Erza-mordvin nyelvkönyv kezdőknek és középhaladóknak* (Szeged 1998) [a továbbiakban: ENyK]. A nyelvtani rész e könyv mellett elsősorban Keresztes László *Chrestomathia Morduinica* (Budapest 1990) [a továbbiakban: ChrMd] c. munkájára támaszkodik.

1. lecke (VAŠENČE PEKSEŠ) – szöveg: ENyK 14, 18–22; grammatika: ENyK 15–17, ChrMd 39–40.

Ul’ano sodavikseks!	<i>Nyelvtan</i>	Indeterminatív ind. praesens
Šumbrakstomat, eřaviks valt		Translativus
Narodoń ľemť		
Kortatano eřzaks		

2. lecke (OMBOČE PEKSEŠ) – szöveg: ENyK 25–29; grammatika: ENyK 23–24, ChrMd: 55–56, 64.

Ićalo veľese	<i>Nyelvtan</i>	Determinatív pluralis nominativus
Raškeń ľemť		Főnévi mutató névmások:

3. lecke (KOLMOČE PEKSEŠ) – szöveg: ENyK 34–38; grammatika: ENyK 31–34; ChrMd: 67–68.

Koda toń ľemet’?	<i>Nyelvtan</i>	Birtokos személyragozás
Valmeřevkst		Birtokos névmások
		Lativus
		Infinitivusok

4. lecke (NILEČE PEKSEŠ) – szöveg: ENyK 42–46; grammatika: ENyK 39–41; ChrMd: 54, 65, 76..

Šemija	<i>Nyelvtan</i>	Tagadás
Jarsamopeľen di		Dativus-allativus
šimemapel’en ľemť		Ablativus
		Denominális névszóképzők

5. lecke (VEŤEĆE PELKSEŠ) – szöveg: ENyK 51–55; grammatika: ENyK 47–50; ChrMd: 47, 54, 61, 65.

Kortamkat Valmeřevkst	Nyelvtan	Indet. indic. I. praeteritum Tagadás Elativus Általános és határozatlan névmások Kérdő névmások Töszámnevek Időhatározók
--------------------------	-----------------	--

6. lecke (KOTOĆE PELKSEŠ) – szöveg: ENyK 60–64; grammatika: ENyK 57–59; ChrMd: 54, 61, 67.

Kizeń ojmsęma Śokś Valmeřevkst Ijeń pińget' Ćiń jonkst	Nyelvtan	Illativus Prolativus Temporalisi ragok Összetett töszámnevek Deverbális névszóképzők
--	-----------------	--

7. lecke (ŚIŚEMEĆE PELKSEŠ) – szöveg: ENyK 69–73; grammatika: ENyK 65–68; ChrMd: 48..

Jauševeń eřamodo Važod'emań ľemť Jarmanka	Nyelvtan	II. múlt idő (indet. ind. II. praeteritum) Vocativus Szorzószámnév
---	-----------------	--

8. lecke (KAVKSOĆE PELKSEŠ) – szöveg: ENyK 81–85; grammatika: ENyK 75–81; ChrMd: 48, 54.

Eřzań oršamot T'ust' Mežeks tonavřniems? Kortamkat	Nyelvtan	Jövő idő (futurum) Felszólító mód (indet. imperativus) Comparativus Abessivus A névszók det. singularisi esetragjai A visszaható névmások Deverbális névszóképzők
---	-----------------	---

IRODALOM

(válogatás)

Mordvin nyelvkönyvek, szövegek, oktatási segédanyagok

- Erdődi József 1968: Erza-mordvin szövegek. Budapest.
Feoktyisztov, Alekszandr 1999: A moksa-mordvin nyelv alapjai. Oktatási segédanyag. Budapest.
Keresztes László 1985: Mordvin szövegek (erza). Debrecen.
Keresztes László 1990: Chrestomathia Morduinica. Budapest.
Mészáros Edit 1998: Erza-mordvin nyelvkönyv kezdőknek és középfeladókknak. Marija Imajkina közreműködésével. Szeged. 262 p.
Mészáros Edit 2000: Az erza-mordvin nyelv alapjai. Oktatási segédanyag. Budapest.

Szótárak

- Erdődi József–Zaicz Gábor 1974: Erza-mordvin szójegyzék. Budapest.
Juhász Jenő–Erdélyi István 1961: Moksa-mordvin szójegyzék. Budapest.
Mészáros Edit 2005: Erza-mordvin hangosszótár szövegekkel és ragozási táblázatokkal. Szeged. (CD-ROM)
Mészáros Edit (szerk.)–Motorkina Svetlana–Kazaeva Nina–Felföldi Ágnes–Širmankina Raisa 2008: Magyar–erza-mordvin szótár. Szeged.
Mészáros Edit–Raisza Širmankina 1999: Erza-mordvin–magyar szótár. Szeged.
Mészáros Edit–Raisza Širmankina 2003: Erza-mordvin–magyar szótár. Szombathely. 513 p. (Az előző mű 2., átdolgozott, bővített kiadása.)

Általános információk a mordvinokról

- Dugántsy Mária 1998: A mordvinokról: jelen a múlt tükrében. Uppsala.
Hajdú Péter 1962: Finnugor népek és nyelvek. Budapest. 246–260.
Hajdú Péter 1981: Az uráli nyelvészet alapkérdései. Budapest. 52–57.
Hajdú Péter–Domokos Péter 1978: Urali nyelvrokonaink. Budapest. 248–267, 402–404.
Jefimov, Ivan Andrejevics 1996: Mordvinok. A túlélés és az újjászületés útjai. Budapest.
Maticsák Sándor 1995: A Mordvin Köztársaság településneveinek rendszere. Debrecen. 7–24.
Mészáros Edit 1998: A mordvinok ma. In: Csepregi Márta (szerk.): Finnugor kalauz. Budapest. 143–150. (2. kiadás: 2002.)
Nagy József 1996: A mordvinok története. In: Nanovszky György (szerk.): Nyelvrokonaink. Budapest 2000. 77–81.
Zaicz, Gábor 1998: Mordva. In: D. Abondolo (szerk.): The Uralic languages. London and New York. 184–218.
Zaicz Gábor 1998: A mordvin kultúra. In: Csepregi Márta (szerk.): Finnugor kalauz. Budapest. 151–155.
Zsirai Miklós 1937: Finnugor rokonságunk. Budapest. 253–268 (2. kiadás 1994.)

Az irodalmi nyelvek kérdése

- Keresztes László 1996: A mordvin irodalmi nyelv kérdéséről. In: Ünnepi könyv Mikola Tibor tiszteletére. Szeged. 171–174.
Nagy József–Zaicz Gábor 1998: A mordvinok – egy nép, két nyelv? In: Csepregi Márta (szerk.): Finnugor kalauz. Budapest. 136–142.
Zaicz Gábor 1994: Hány nyelven beszél(je)nek a mordvinok? FUD 3: 113–121.
Zaicz Gábor 2000: Az egységes mordvin irodalmi nyelv kérdése (Szaranszki csoda a mordvin nép harmadik kongresszusán). FUD 7: 109–133.
Zaicz Gábor 2007: A mordvin irodalmi nyelvek fejlődésének aktuális kérdései a XXI. század elején. FUD 14: 155–169.

Nyelvészeti tanulmányok

- Bereczki Gábor 1998: A Volga–Káma-vidék nyelveinek areális kapcsolatai. *Urálistikai Tanulmányok* 8: 179–205.
- Keresztes László 1992: Morfológiai szempontok a mordvin nyelvjárások osztályozásában. In: *Festschrift für Károly Rédei zum 60. Geburtstag. Emlékkönyv Rédei Károly 60. születésnapjára.* Wien–Budapest. 255–261.
- Keresztes László 2001: Nyelvújítási törekvések az új mordvin bibliafordításokhoz. *NéprNyttud.* 41: 129–134.
- Maticsák, Sándor–Kazaeva, Nina 2002: History of the research of Mordvinian place names. In: *History of the study of toponyms in the Uralian languages.* Debrecen–Helsinki. 145–160 (*Onomastica Uralica* 2)
- Mészáros Edit 2001: A mordvin rokonságnevek eredet szerinti vizsgálata. *NéprNyttud.* 41: 169–184.

Irodalom

- Domokos Péter 1975: Medveének. A keleti finnugor népek irodalmának kistükre. Budapest. A mordvin fejezet: 785–797.
- Dugántsy Mária 1974: A mordvin irodalom története. *Filológiai Közlöny* 20: 246–252.
- Dugántsy Mária 1990: Az ezüsthajú leány. Mordvin népmesék. Budapest.
- Képes Géza 1955: Kazány város építése. In: K. G.: *Válogatott műfordításai.* Budapest. 59–62.
- Képes Géza 1972: Mordvinok. Népdal. Népballadák. In: K. G.: *Napfény és Éjfény.* Finnugor rokonaink népköltészete. Budapest. 241–274.
- Nagy Katalin: „Hét határon hallik húros daru hangja”. Morzsák az uráli nyelvcsaládhoz tartozó népek irodalmából és életéről. *Tansegédlet.* Budapest. 138–169.

Néprajz

- Katona Edit 1997: A mordvinok házasságkötési szokásai. *Finnugor Világ* 6/2: 21–26.
- Kerecsi Ágnes 2009: Az uráli népek néprajza. Budapest. 176–202.